

DREES SR. OVER DE CRISIS

„Alles is tegenwoordig wel zijn”

De Haagse gemeenteraad bespreekt deze maand de begroting voor volgend jaar. Een begroting, waarin drastische bezuinigingen worden aangekondigd, die het antwoord van het college zijn op de grote problemen die door de tweede grote economische crisis van deze eeuw worden veroorzaakt.

Het lijkt welhaast onvermijdelijk dat steeds vaker een vergelijking wordt getrokken met de dertiger jaren, toen ook een crisis de wereld beroerde. Iemand, die in die tijd in Den Haag op bestuurlijk niveau zeer nauw bij deze problematiek was betrokken, is oud minister-president Willem Drees.

Drees is, voor hij lid van de tweede kamer werd, jarenlang wethouder in Den Haag geweest. Van 1919 tot 1931 bekleedde hij de post van wethouder van sociale zaken. Daarna beheerde hij tot 1933 de portefeuilles van financiën en van openbare werken. Toen hij lid werd van de Tweede Kamer, trad hij af als wethouder. Hij bleef echter raadslid tot de Duitse bezetting hieraan een einde maakte.

Met de Haagse Stadskrant spreekt Drees over zijn wethoudersperiode en over de huidige crisis.

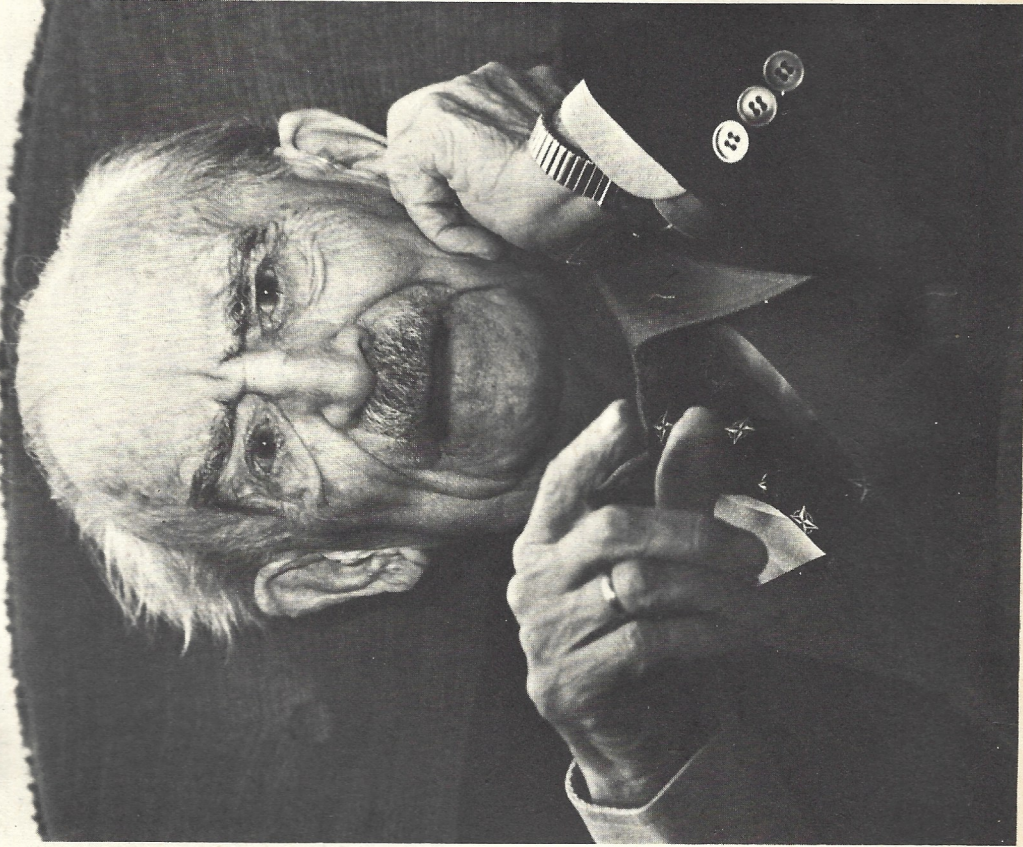
Sylvia Roes

„Als ik de crisis in de dertiger jaren niet had meegemaakt, dan zou ik nu zeer pessimistisch gestemd zijn. We zijn echter door hard werken de gevolgen van die crisis en ook van de oorlog te boven gekomen. De problemen van nu hebben een scherpere vorm dan vroeger, maar we komen er wel weer uit, daar heb ik het volste vertrouwen in. En in de ontwikkeling van de Amerikaanse economie zie ik momenteel wel tekenen die daarop wijzen.”

Bedachtzaam en helder formulerend ontvouwt de voormalige minister-president zijn visie op de toekomstige en huidige politiek. Af en toe stopt hij, om een herinnering scherper te krijgen. Nog steeds woont Drees in zijn woning aan het stille gedeelte van de Beeklaan, waar slechts weinig straatgeluiden de sober ingerichte kamer binnendringen. De 97-jarige staatsman is bijna blind en kan met behulp van een gehoorapparaat nog met een oor horen. Desondanks is hij goed op de hoogte van de huidige ontwikkelingen. Ook kan hij zich nog uitstekend herinneren wat zich ruim vijftig jaar geleden in Den Haag afspeelde.

Conflict

INTERVIEW

„Ik was zuinig, maar de burgemeester overtrof me.”

foto: Wilko Voorde

van de slechtere situatie bij het bedrijfsleven. Toch was de situatie hier minder erg dan in Rotterdam.

kingsplan. Aan deze gedachte, evenals aan andere politieke ideeën uit die tijd, heeft hij al-

Den Haag/

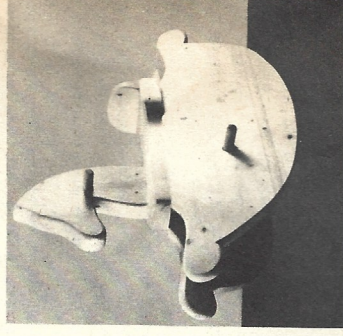
Woensdrecht

Vanwege de plaatsing van kruisraketten in West-Europa worden op zondag 11 december in heel Europa acties gevoerd. In Woensdrecht wordt op die dag de basis omsingeld. Zoals bekend is deze basis door de regering aangewezen als plaats waar de kruisraketten worden gestationeerd.

Het Haags Vredesplatform roept zoveel mogelijk mensen op aan deze omsingeling deel te nemen. Voor het vervoer naar Woensdrecht worden bussen ingezet. Het vertrek van de bussen vanaf het Centraal Station is om 11.30 uur. De kosten bedragen 12 gulden per persoon. Nadere inlichtingen: telefoon 466338/466856.

(advertentie)

KASPER'S WOONKASTEN

Hobbelpaard

Het hobbelpaard is geschikt voor kinderen vanaf 1½ jaar. Het kan niet overslaan en opzwellen bij het op- en afklimmen is praktisch onmogelijk.

Afwerking : lak.
Afmeting : lang 105 cm, breed 45 cm, hoog 75 cm.

Zeer grote keus in houten speelgoed.
Meubelen op maat gemaakt.

Fahrenheitstraat 594
2561 DK Den Haag Tel. 070-604573

gemeentelijke werkloosheidsregeling werken," aldus Drees.

Den Haag nam volgens hem aan het eind van de jaren twintig in ver- zuinig beleid was gevoerd. Het gebouw van de openbare leenzaal in Amsterdam kon toen worden ge- bouwwd. De situatie noodzaakte niet tot sterke bezuinigingen, hoewel we daar niet geheel aan konden ontkomen," aldus Drees over die periode.

Samenwerking

Als wethouder genoot Drees een zekere populariteit in de stad en ook daarbuiten. Reden hiervoor is ongetwijfeld dat hij veel belang hechtte aan samenwerking, wat volgens hem de beste manier was om een stad te besturen en conflicten

terdam en Amsterdam. En de gemeen- te heeft toen toch een aantal za- ken doorgezet, omdat altijd een zuinig beleid was gevoerd. Het gebouw van de openbare leenzaal in Amsterdam kon toen worden ge- bouwwd. De situatie noodzaakte niet tot sterke bezuinigingen, hoewel we daar niet geheel aan konden ontkomen," aldus Drees over die periode.

... De grote gemeenten zijn in uitgaven te ruim geweest. Het rijk heeft gewoon het geld niet ...

"In Den Haag maakten we ons tevooren geen grote zorgen, niet vermoedende dat zo'n grote crisis zou uitbreken. We vonden het op dat ogenblik niet nodig om te gaan bezuinigen, want we hadden geen tekort. Ik was zuinig, maar de burgemeester overtrof me. Hij heeft het ons kwalijk genomen dat we het Zuiderpark gingen aanleggen.

Sommige buurten hadden groenvoor- zieningen, maar de arbeidersbuur- ten waren in de polder aangelegd, zonder dat hiermee rekening was gehouden. Dat was toen ook nog geen taak van de gemeente, maar werd bekostigd door particulieren. We besloten toen een park aan te leggen met de mogelijkheid voor woningen voor arbeiders en andere minder gegoeden er om heen. Burge- meester Patijn vond het een schan- daal, hij voorspelde dat de mensen ons zouden vervloeken, omdat ze hier later belasting voor zouden moeten betalen. Maar Den Haag kon het zich veroorloven. De situatie werd later steeds ongunstiger, in het bedrijfsleven werden de lonen lager. We moesten rekening houden met minder inkomsten en hogere uitgaven, vooral door de stijging van de werkloosheid en de invloed

overgangperiode. De socialisten

tijd vastgehouden. Politieke ver- anderingen brachten hem hier niet van af. Vanuit die optiek heeft hij dan ook veel kritiek op de manier waarop de huidige samen- leving is ingericht.

"Het takenpakket van het rijk en de gemeenten zijn enorm uitgebreid, financieel is dat niet meer te denken. Welzijn is een frase, ja, alles is tegenwoordig welzijn. Ik ben ook tegen de term verzorgings- staat: de mens moet in de eerste plaats voor zichzelf en de zijnen zorgen. Ik voel meer voor het waarborgsysteem, zoals de Franse utopisten aan het begin van de negentiende eeuw dat formuleerden.

Hierin is de staat verplicht bur- gers bij werkelijke nood te hel- pen. Men is zo royaal geweest, dat loopt nu vast. Met de huidige eco- nomische situatie is het volstrekt duidelijk dat het financierings- tekort teruggedrongen moet worden. Een dergelijk probleem kan niet worden opgelost met leningen, op die manier verhoog je alleen de lasten voor de toekomst. Het is in het verleden al te veel gedaan, dat heeft de situatie alleen maar erger gemaakt. En extra geld voor de vier grote steden? De grote gemeenten zijn in uitgaven te ruim geweest. Het rijk heeft gewoon het geld niet. De bevolking heeft een vage voorstelling dat het rijk al- tijd geld heeft. Dan kan je wel in schijn gaan betalen, door steeds meer geld te gaan drukken, maar we hebben het voorbeeld van Duitsland in de twintiger jaren, dat dat ook geen oplossing is. De stiptheids- acties en stakingen die nu worden gehouden vind ik volstrekt onrede- lijk. Nu moet er bezuinigd worden, het geld moet ergens vandaan komen. En die maatregelen worden toch wel doorgevoerd, gebeurt het niet nu, dan veel later, en ik ben bang dat het dan misschien met ongelukken gebeurt," zo waarschuwt Drees.

De Zeven Provinciën

In dat licht wijst hij op een gebeurtenis, die destijds veel in- druk op hem heeft gemaakt: de op- stand op het pantserschip "De Zeven Provinciën" in 1933 in Indië. "Die opstand was een gevolg van de kortingen op lonen door de rege-

standelingen een vliegtuig met de eis tot overgave. Door een misver- stand wierp de vlieger meteen een bom af, zonder eerst de eis door te geven. Er vielen veel doden. In Nederland ontstond toen een soort politieke crisis," herinnert Drees zich.

Centrumpartij

De huidige bezorgdheid voor het opkomende fascisme lijkt hem te groot. Een kenmerk van het werke- lijk fascisme is het nastreven van de dictatuur en volgens hem is dat geen oogmerk van de Centrumpartij, die in tegenstelling tot de NSB. "De Centrumpartij verzet zich voor- namelijk tegen buitenlandse arbeiders. Ik vind dat fout, je mag niet tegen deze groep optreden. Ik waar- deer het in die arbeiders dat ze destijds de beslissing namen om hierheen te komen en in hun eigen land alles achterlieten, niet wetende hoe ze het hier zou ver- gaan. De regering heeft toen echter beslissingen genomen, die het nu de Centrumpartij gemakke- lijk maken. Door steeds meer mensen hierheen te halen, heeft de regering zelf de crisis vergroot, waar nu iedereen de dupe van is," zo meent de oud-staatsman. Herhaaldelijk wijst hij er in zijn betoog op dat de basis voor alle problemen nu gelegd is aan het begin van de jaren zeventig, toen de toenmalige regeringen meenden dat de situatie van de zestiger jaren zich voorlopig wel zou voortzetten. Hij blijft echter ook benadrukken dat ook deze crisis zal worden overwonnen.

(advertentie)

21 december 20.00 uur
OPENBARE BIJENKOMST

Onderwerp: Vredes- en sociale strijd
Spreker: o.a. Marius Ernsting,

lid Tweede Kamer

Toegang: f 2,-

Inlichtingen: Prinsegracht 60, tel 070 800096